

der er udtrykt i grundlovens § 66 med ordene: »Folkekirkens forfatning ordnes ved lov.«

Der er fire gange blevet nedsat store kommissioner eller udvalg med den opgave at komme med et forslag til en kirkeforfatning, der kunne sikre at kirkens folk fik et stort ord at skulle have sagt om folkekirkens forhold. Det første forsøg blev indledt i 1853, det næste i 1868, det tredje i 1903 og det seneste i 1928.

De fire forsøg har resulteret i tilsammen mange tusinde tætskrevne sider om overvejelser, drøftelser og forslag. Konklusionen kan derimod siges ganske kort: Det lykkedes aldrig at nå til bred enighed blandt medlemmerne af de forskellige kommissioner eller udvalg om at etablere et kirkeråd eller kirkemøde, der kunne være statens mod- eller medspiller ved reguleringen af folkekirkens forhold.

Politisk har der heller aldrig været enighed eller blot bred tilslutning til at ændre på den nuværende ordning og lave en egentlig kirkeforfatning.

Kl. 16.55

Det kirkelige Råd, som spørgeren henviser til i spørgsmålet, det var etableret fra 1883 til 1901, har i praksis været det eneste formelle forsøg på at have et kirkeligt organ som med- eller modspiller til staten, når der blev overvejet nye love eller andre regler for folkekirken.

Det bestod ganske vist kun af landets biskopper, en teologisk professor og en juraprofessor, der var ingen lægfolk repræsenteret. Men det var faktisk ministerens, Jacob Scavenius', mening, at Det kirkelige Råd skulle suppleres af lægfolk, når det nu var kommet godt i gang med arbejdet, men det blev aldrig til noget, og rådet blev som sagt ophævet af J.C. Christensen i 1901.

Til gengæld sørgede J.C. Christensen for, at der et par år senere blev indført menighedsråd i folkekirken, og de har vist sig at være så værdifulde og levedygtige, at vi nu til næste år kan fejre menighedsrådenes 100-års-jubilæum.

Margrete Auken (SF):

Jeg takker for belæringen. Det er stof, jeg kan selv. Jeg ville aldrig drømme om at kalde det organ fra 1883 for noget, der bare mindede om et kirkeforfatningsråd. Jeg forstår, at det gør ministeren så heller ikke mere, selv om hun sagde det ved vores høring.

Der blev jeg meget overrasket over, at det skulle kaldes et råd, netop fordi det ikke havde de elementer, som har været givet fra starten i

grundlovens intentioner, og som ligger i alle de forslag, der har været, nemlig at man inddrog lægfolk og gejstlige på nogenlunde lige fod; hvordan forholdene nu har været.

Men det, der specielt har været det interessante ved det, man kunne kalde den danske vision – ikke den danske virkelighed, men den danske vision – var, at der sad lægfolk og gejstlige sammen og bestemte om det samme, nemlig integreret myndighed.

De andre ting, ministeren sagde, er jeg enig i, også i beskrivelsen af, hvad det var, der kom ud af det der råd fra 1883. Det er faktisk noget af det, der mindst af alt har mindet om visionerne om et kirkeråd, mindst af alt, fordi det ikke havde det demokratiske element, og så vidt jeg er orienteret – jeg kan ikke sagen grundigt, det er sådan, som jeg har kunnet nå at få fat i det – var de endda meget tilbageholdende med at foretage sig noget, fordi hele situationen var lammet på det tidspunkt. Så de er slet ikke repræsentative for noget som helst.

På ét punkt har ministeren altså ikke ret i det, hun siger, og det er, at der ikke har været noget, der faktisk har fungeret, for fra 1903 til 1909 sad der foruden menighedsrådene et kirkeråd. Der sad de sammen. Biskop Ammundsen var formand. Det havde ikke åbne møder, det var man ikke så meget for, men der var åbne referater, sådan at alle kunne følge med i, hvad der foregik.

Der var meningen med dette kirkelige udvalg, at det dels skulle vurdere J.C. Christensens eget forslag til en kirkeforfatning, hvor det der kirkeråd indgik sammen med menighedsrådene, og dels skulle prøve at arbejde sådan i praksis, og det var derfor, at de i 1906 kom ud, og så vidt jeg ved i nogenlunde enighed, og sagde: Det her vil vi gerne have.

Jeg vil godt spørge ministeren, om hun ikke er enig i, at hvis noget fungerer demokratisk, er det her i hvert fald noget, der har en chance – nu siger vi ikke, om det kan lade sig gøre – for at holde sammen på mangfoldigheden.

Kirkeministeren (Tove Fergo):

Nu ved jeg ikke, om det råd, som fru Margrete Auken spørger til, er det kirkelige udvalg, der sad fra 1904 til 1907. Jeg er nødsaget til at sige, at der faktisk kun har været kommissioner. Det eneste egentlige kirkelige råd er Det kirkelige Råd, som det hed, fra 1883 til 1901, og der var det tanken, at der skulle være repræsentation af lægfolket. Det blev så ikke til noget, fordi man ikke kunne enes om det.